

Danieliai. Ateitis ar egzotiškas papildymas?

Danieliai (lot. *Dama dama*) yra vidutinio dydžio elniniai. Jie didesni ir sunkesni už stirnas, bet mažesni ir lėtesni nei taurieji elniai. Jie neveda hibridų nei su vienais, nei su kitais. Yra dar vienas porūšis – Persijos danieliai (lot. *Dama dama mesopotamica*) – didesni ir sunkesni nei europiniai. Nedidelė jų populiacija vis dar gyvena pietvakarinėse Irano provincijose.

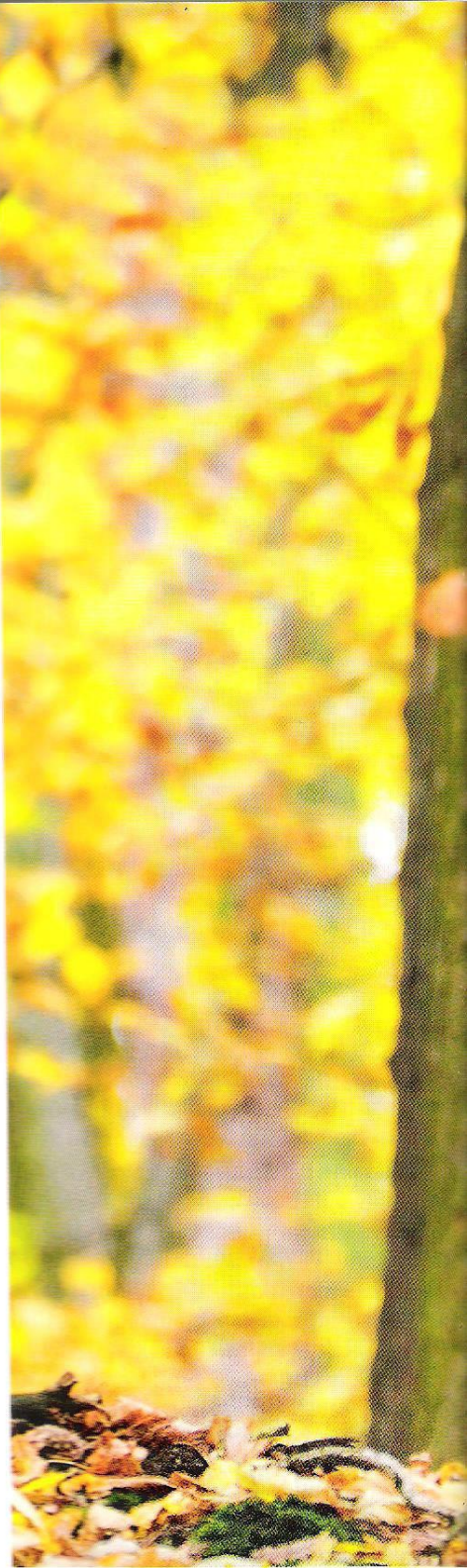
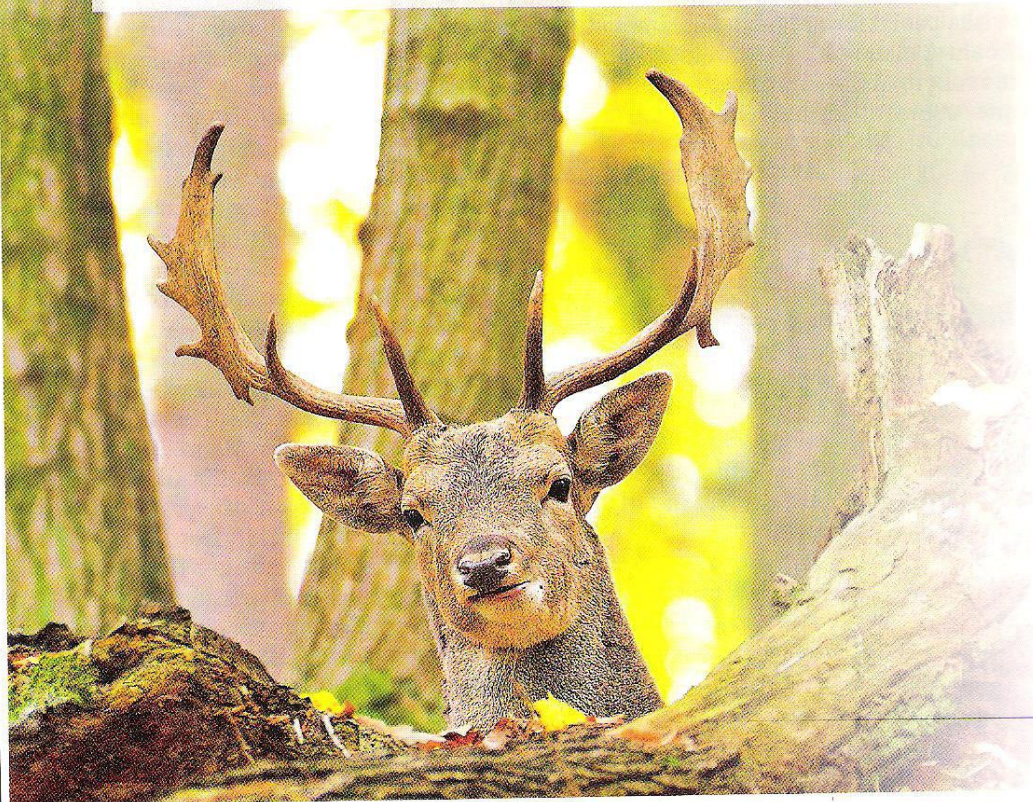
Tekstas ir nuotraukos: KATARYNA ŠTERNA

Danielių kailio spalva varijuoja nuo šviesiai geltonos iki tamsiai šokoladinės, vasarą su šviesiomis dėmėmis, pilvas ir vidinė kojų pusė balta. Uodega apie 20 cm ilgio, su juoda juosta. *Veidrodīs* nedidelis, su tamsia linija abiejuose šonuose. Patinų ragai dažniausiai būna mentės formos. Šių nedidelių elninių mėgstama gyvenamoji aplinka yra pušų ir eglių miškai su pomiškiu ir pievelėmis, atviri žolynai miško apsuptyje. Danieliai yra aktyvūs visą dieną, bet labiausiai ryte ir vakare. Rujoja rugsėjį–spalį. Nėštumas tęsiasi aštuonis mėnesius, o mažyliai ve-

dami gegužę–birželį. Danieliai yra Eurazijos elnių rūšis, šiais laikais introdukuota daugelyje pasaulio regionų. Jų gyvena abiejose Amerikose, Naujojoje Zelandijoje, daugelyje Europos šalių, įskaitant ir Lietuvą.

Mityba ir sveikata

Danieliai yra žolėdžiai, kaip ir visi elniniai. Gamtoje vasarą jie ėda žolę, lapus, mėtus ir ūglius, žiemą – medžių šakas, žievę ir pumpurus. Aptvaruose jie ėda grūdus, žolę ir graužia medžių, ypač vaisinių, šakas. Žiemą jie šeriami šie-

Danieliaus portretas

nu, grūdais ir obuoliais. Tiksliai pasakyti, kiek kainuoja išlaikyti vieną danielių, medžiotojas ir mokslininkas Petras Adeikis negalėjo, tik sakė, kad šieno jie suėda mažiau nei avys. Pasak jo, laikyti danielius nesudėtinga, jei turi savo ūkį.

Uždaroje teritorijoje danieliai priversti gyventi kartu ištisus metus, o gamtoje patinai su patelėmis susitinka tik per rują. Vėliau danielės gyvena kaimenėmis kartu su pernykščiais veršiais, o artėjant laikui vesti jauniklius apskritai atsiskiria ir lieka vienos. P. Adeikis savo gana agresyvių da-

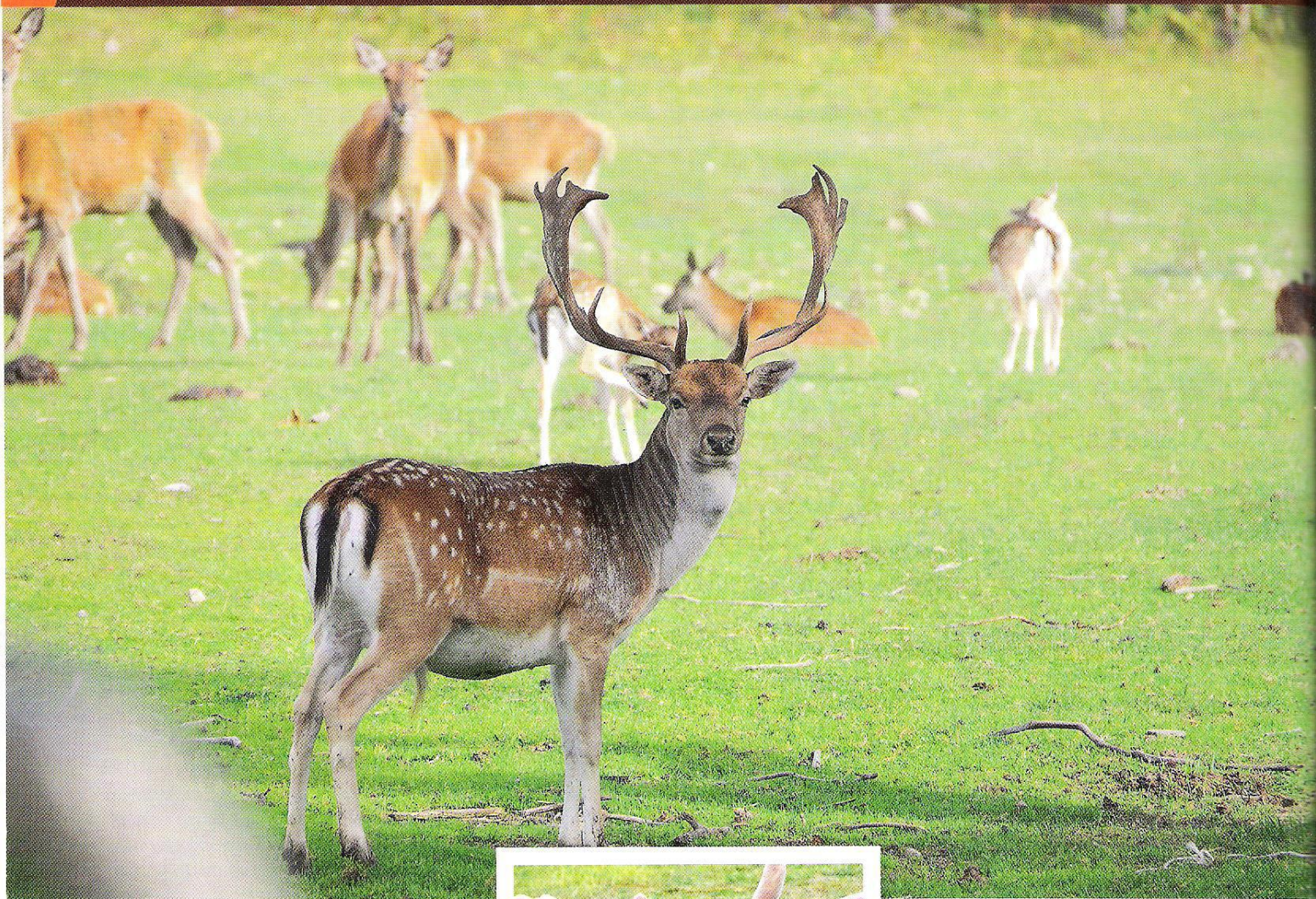
nielių visus metus šeria atskirai, nes jis neleidžia ėsti nei patelėms, nei jaunikliams. Žiemą gyvūnai šeriami grūdais, kurių padedama trijose vietose. Taip galima įsitikinti, kad paės ir patelės, ir jaunikliai.

Elnių augintojų asociacijos vadovas Gediminas Vaitiekūnas pats ilgus metus augina danielius savo ūkyje Ažumiškėje, Pabradės rajone, šeria juos šienų ir grūdais. Nuo to, kiek geras ir visavertis pašaras duodamas gyvūnams, kokio ploto teritorijoje jie gyvena, priklauso kiekvieno individo fizinė būklė ir kaime-

nės sveikata apskritai. Žiemą gyvūnams duodama Prancūzijoje gamintos augalinės kilmės priemonės nuo kirmėlių, nes elniai dažnai kenčia nuo fascioliozės ir kitų helmintozių. Esant rimtai invazijai, jauni ir nusilpę gyvūnai gali nugaišti. Šio preparato duodama žiemą, nes kaip tik šiuo metu maistinė bazė daug skurdesnė, ir danieliai mieliau ėda žmogaus duodamą maistą, taigi kartu suėda ir vaistus nuo parazitų. Jokių kitų preparatų voljere gyvenantys elniai G. Vaitiekūno ūkyje negauna.

Taip pat vienas didžiausių tauriųjų elnių ir danielių augintojų, UAB *Cervus aureus* vadovas ir medžiotojas Linas Pakamanis savo elnius maitina šienų, avižomis, kviečiais, morkomis, vaisiais ir kitu natūralios kilmės pašaru, o žiemą duoda vaistų nuo parazitų. Tai labai svarbu, nes nuo fizinės sveikatos priklauso ir kaimenės kokybė. Tokiame dideliame ūkyje kaip *Cervus aureus* tinkama mityba ir priežiūra yra labai svarbu.

Lietuvoje danieliai laikomi invazine rūšimi, bet jie čia gyvena labai seniai. ▶▶

Suaugęs danieliaus patinas

►► Pirmą kartą į Lietuvą danieliai buvo įvežti ir laikomi XVI amžiuje. Iki XIX amžiaus jie auginti tik keliuose ūkiuose. TSRS laikais iš Vokietijos Demokratinės Respublikos, Čekoslovakijos ir Vengrijos buvo įvežta dar apie šimtą įvairių veislinių linijų gyvūnų. Iš pradžių jie laikyti voljeruose, o vėliau dalis paleista į laisvę. Šiais laikais danieliai taip pat tikslingai introdukuojami į gamtą. Kadangi šie elniai yra sėslūs, paprastai jie randami tose vietose, kur kadaise buvo išleisti iš aptvarų.

Ūkinė reikšmė

Kasmet Aplinkos ministerija renka duomenis apie ūkius, nelaisvėje auginančius visokių rūšių laukinius gyvūnus, įskaitant akvariumų žuveles, paukščius ir kt. Į šį sąrašą įeina ir kanopinių veislynai. Visi laukinių rūšių gyvūnų auginimojai ministerijai turi pateikti ataskaitas iki sausio 10 dienos. Lietuvos elnių auginimojų asociacija 2017 metų duomenis gaus tik pavasarį, tad dabar prieinama 2016 metų informacija rodo, kad šalyje yra 350 elnių ūkių. Šiame sąraše yra

Vasara. Pūkuoti ragai

Danielių kailio spalva varijuoja nuo šviesiai geltonos ir rudos iki tamsiai šokoladinės. Būna ir visiškai baltų ar beveik juodų egzempliorių (melanizmas)

ir 10 hektarų ploto fermų, ir mažų, prienamųjų esančių veislynų, kur, pavyzdžiui, viename hektare laikoma penkių danielių kaimenė. Veislynų, kurių plotas 100 ar daugiau hektarų ir kurie parodo 100 ar daugiau gyvūnų per metus, yra labai mažai. Faktiškai Lietuvoje yra tik keli tokio masto elnių veislynai.

Danieliai kaip augininiai ir estetiški peizažo papildymas

Danieliai Lietuvoje auginami trimis paskirtims: mėsai, tyrimams siekiant papildyti populiaciją ir kaip naminiai augininiai didesniuose ir mažesniuose ūkiuose ar viešuosiuose parkuose. Medžiotojas ir mokslininkas Petras Adeikis, kuris plačiau visuomenei žinomas kaip forumo *hunter.lt* steigėjas ir prižiūrėtojas, taip pat auginia danielių. Kadaise jis šių gyvūnų įsigijo kaip gražų šeimos ūkio „priedą“. Antra priežastis įsivežti danielių ir avių buvo plotų nuganymas. Adeikių šeimos namai yra Kurtuvėnų regioniniame parke. Kalvos ir nedidelės pievelės yra sunkiai pasie-

Nuo vieno patino dvi danielės atvedė įvairių spalvų jauniklių

Pirmieji jaunųjų patinų ragai auga pavasarį arba vasaros pradžioje

kiamos, tad apipjauti tokias teritorijas beveik neįmanoma. Technikai ne itin lėkšti šlaitai neprieinami, o dirbant dalgiu reikėtų per daug laiko ir jėgų. Taigi buvo pasirinkti elniniai, nuganantys pievas ir aptvertas teritorijas, palikdami labai gražią veją.

P. Adeikis pasakoja, kad pagrindinė sąlyga, kurią jis iškėlė pardavėjui, buvo ramus gyvūnų charakteris ir drąsa. Ji specialiai ieškojo ūkio, kur būtų galima laikyti danielius kaip naminius augintinius. Reikėjo, kad jaunikliai būtų prijaukinti prie žmonių, nes perauklėti elnią, bijantį žmonių, mašinų ir šunų, būtų labai sunku. Pastaroji sąlyga buvo ypač svarbi, nes P. Adeikis laiko kelis medžioklinius šunis. Tą kartą jis įsigijo dvi danielės ir vieną patiną. Gyvūnai gyvena gana nedideliame aptvare, būtent šalia šeimos namo, jie ēda iš rankos ir visai nebijo šunų. Kasmet vedama nauja karta, jaunikliai parduodami gyvi kitiems augintojams arba kaip paruošta produkcija. Anot P. Adeikio, dėl to jis neturi išankstinių nuostatų ar sentimentų, nes danieliai faktiškai niekuo nesiskiria nuo avių. Tai yra tokie patys žemės ūkio gyvūnai, o jų mėsa labai vertinga.

Nemažai kas Lietuvoje laiko danielius kaip galvijus ar net namų augintinius. Šiaulių, Joniškio ir Mažeikių rajonuose yra daugiausia voljerų, kuriuose laikoma įvairių laukinių gyvūnų, įskaitant danielius. Pastaruoju metu valstybinės institucijos net bando šį pomėgį apriboti. Pavyzdžiui, Kurtuvėnų regioninio parko apylinkėje tam tikrais atvejais jau draudžiama statyti naujus danielių voljerus. Parko administracija suinteresuota turizmo plėtra ir nenori, kad aptvarai ribotų žmonių judėjimą. Vietoj danielių leidžiama laikyti avis, nes jų

Pirmą kartą į Lietuvą danieliai buvo įvežti ir laikomi XVI amžiuje. Iki XIX amžiaus jie auginti tik keliuose ūkiuose. TSRS laikais buvo įvežta dar apie šimtą įvairių veislinių linijų gyvūnų.

aptvarai ne tokie aukšti. Ne specialiose gamtos apsaugos teritorijose kol kas voljerai neribojami.

Danieliai yra labai elegantiški ir gražūs gyvūnai. Dauguma žmonių juos laiko dėl kokių nors praktinių sumetimų, bet negalima pamiršti ir jų estetinio patrauklumo. Pasak augintojų, kiekvienoje kaimenėje būna po vieną du individus, kuriuos labai lengva prisijaukinti. Natūralus danielių smalsumas ir drąsa bei pozityvus ir ramus šeiminingo elgesys leidžia užmegzti glaudų ryšį. Bičulis visuomet ateis prie voljero aptvaro, kad iš žmogaus ▶▶

▼ Danielių ragai jau pirmais metais dažnai įgyja mentės formą

NUOTRAUKA: ALICJA MILEWSKA

Lenkijos medžiotoja Alicja Milewska su trofėjumi ir savo medžioklės padėjėju

Danieliai Lietuvoje auginami trims paskirtims: mėsai, tyrimams siekiant papildyti populiaciją ir kaip naminiai augintiniai didesniuose ir mažesniuose ūkiuose ar viešuosiuose parkuose.

►► rankos paimtų kokį gardesį. Danielių išvaizda, gražūs ragai ir įdomus elgesys traukia gamtos draugus ir stebėtojus. Tam tikra prasme aptvarai yra kaip gamtos mokykla, kur vaikai gali susipažinti su laukiniais gyvūnais ir suprasti savo ryšį su gyvąja gamta. Pavyzdžiui, Mažeikių rajone esančiame tauriųjų elnių ir danielių veislyne *Cervus aureus* šiltuoju sezonu organizuojami įvairūs mokomieji renginiai vaikams ir suaugusiesiems, specialūs seminarai ir ekskursijos.

Mėsinis gyvūnas

Mėsinių danielių augintojai kaime ne sudaro dėl praktiškų priežasčių. Trofėjui reikšmė suteikiama tik tada, jei gyvūnas numatytas ir medžioti. „Jeigu kalbame apie introdukciją, trofėjų kokybę ir elnių genetinis fondas yra daug reikšmingesnis“, – sakė P. Adeikis.

Patyrinėjus skelbimų svetaines, šiuo metu matyti, kad pasiūla vis dar yra. Galima įsigyti ne tik Lietuvoje augusių, bet ir Lenkijos fermų siūlomų danielių. Jaunik-

lių ir patelių kainos svyruoja aplink 300 eurų už vieną gyvūną, o už patiną, ypač trofėjinio amžiaus, teks sumokėti daugiau. Dabar paklausa kiek nukritusi, augintojai juokauja, kad netrukus į laisvę reikės paleisti visą kaimenę.

G. Vaitiekūnas sakė, kad auginami danielius dėl kelių priežasčių. Aišku, kaip racionalus šeimininkas, jis prekiauja ir danielių mėsa. Kol kas daugiau draugų ir pažįstamų rate, bet yra mintis padidinti apyvartą. Jis rado mėsos perdirbimo įmonę Vilniuje ir po metų ar dvejų bus galima išplėsti danielių auginimą dėl mėsos ir padidinti pardavimo apimtį.

G. Vaitiekūno nuomone, danieliai gastronominiu požiūriu daug vertingesni nei galvijai ar naminės kiaulės. Iš principo laukinių gyvūnų mėsa sveikesnė. Gyvūnai ėda tik natūralų pašarą, pavyzdžiui, krūmus, jaunus medelius ir egles, kurios nupjaunamos tvarkant teritorijas po elektros linijomis ir kitais infrastruktūros objektais. Taip pat danieliams duodama šieno ir grūdų. Dalis augintojų renkasi lengvesnį kelią – šeria savo danielius

NUOTRAUKOS: EXCHANGEHUNT.COM

Sėkmingas medžiotojas

maisto produktų liekanomis, kurių gauna iš prekybos centrų. Aišku, natūralus ėdalas gyvūnams sveikesnis, bet, pasirodo, mėsos kokybei tai įtakos neturi. Latvijos mokslininkas, Biologinių ūkininkų ir laukinių gyvūnų augintojų asociacijos pirmininkas Dainis Paeglytis atliko tyrimą, kuriame palygino natūraliu pašaru ir įvairių maisto produktų liekanomis šertų danielių mėsos kokybę. Laboratoriniais testais įrodyta, kad skirtumo praktiškai nėra.

L. Pakamanis, kalbėdamas savo klientų ir draugų medžiotojų vardu, sakė, kad danieliena yra skanesnė nei kitų elnių mėsa. Pats jis nėra didelis gurmanas ir valgo visų medžiojamųjų gyvūnų mėsą, bet daugybė komentarų nekelia abejonių, kad danieliai gastronomiškai yra vertingiausi. Šiek tiek riebiuoko, puikus aromatas ir struktūra. Elitinė mėsa!

Pasirausus interneto gelmėse, paaiškėjo, kad danieliena yra visiškai dietinė: 100 g mėsos yra 158 kcal, 30,21 g baltymų, 3,19 g riebalų ir 0 g angliavandenių. Mėsos kaina svyruoja nuo 4 iki 6 eurų už kilogramą.

Ypatingas akcentas medžioklės panoramoje

Dėl afrikinio kiaulių maro epidemijos itin sumažės šernų. Dalis medžiotojų bendruomenės mano, kad danieliai galėtų pakeisti šiuos tradicinius medžiojamuosius gyvūnus ir tapti tokie pat populiarūs. Anot P. Adeikio, šios viltys nepasiteisins: „Vienas gyvūnas negali pakeisti kito. Šernų ir danielių etologija, medžioklės tradicijos ir būdai gerokai skiriasi. Šernai medžiojami varant, naudojant skalikus, o danielių medžioklė su laikomis ir kitais skalikais neįmanoma. Tai būtų neetiška ir neestetiška. Danieliai yra gerokai lėtesni ir nerangesni nei stirnos, be to, jie ne bėga pirmyn, o šoka į viršų. Greitiems ir stipriems šunims nebūtų jokios problemos šį kanopinį pasivyti, ir visiems aišku, kokios būtų pasekmės. Dėl tos pačios priežasties danieliai yra daug lengvesnis grobis vilkams ir lūšims.“

G. Vaitiekūnas pridūrė, kad šernų medžioklės negalima pakeisti danieliais, nes šių kanopinių populiacija niekada nebus

tokia tanki: „Kitokia jų maistinė bazė, natūralaus prieaugio algoritmas, gyvenimo būdas ir instinktai. Danielės paprastai veda tik vieną jauniklį, rečiau du. Be to, tai licencijuojamas medžiojamasis gyvūnas. Anksčiau Aplinkos ministerijoje buvo siūloma atšaukti licencijas danieliams. Neva medžiotojai patys savo lėšomis kuria šių gyvūnų populiaciją, tad tegu patys sprendžia, kiek ir kur juos medžioti. Vis dėlto ši idėja taip ir liko tik teorinė.“

Vis dėlto šie nedideli elniai vienareikšmiškai yra perspektyvūs medžioklės plėtros ir įvairovės prasme. Jie yra sėslūs, jų migracijos arealas tik šiek tiek platesnis nei stirnų. Vietose, kur jie auginami ir paleidžiami į laisvę, gana greitai susiformuoja stabili populiacija. Gyvūnai iš aptvarų turi būti paleidžiami nedidelėmis grupėmis, palaipsniui, tada jie niekur toli nenuveina. Aišku, patinai migruoja toliau ir apsigyvena platesnėse teritorijose, bet per rūją vis tiek ieško patelių ir kuria haremus.

Danieliams Lietuvos klimatas ir gamta yra labai tinkama. Išvystyti šių kanopinių populiaciją, skatinti jos augimą ▶▶

Tinkamai sumedžiotas 7–8 metų danielius

►► būtų galima, jeigu medžiotojai būtų pasirengę finansiškai investuoti. Žinoma, visiems norisi medžioti, bet retas pasirengęs įsigyti kaimenę ir paskui ją paleisti į laisvę. Galbūt kai šernų bus daug mažiau, klausimas dėl nuolatinės danielių populiacijos kūrimo visoje šalies teritorijoje bus aktualiausias ir prasidės realūs idėjos įgyvendinimo darbai.

G. Vaitiekūnas praeitą sezoną pardavė dešimt danielių medžiotojų būreliui, norėjusiam juos paleisti ir vėliau auginti savo medžioklės plotuose. Kokie bus tolimesni šio kolektyvo planai, nežinoma. Danielius Lietuvoje galima medžioti laisvėje, bet ir aptvortoje teritorijoje medžioti nėra neįprasta. Pasak G. Vaitiekūno, dalis medžiotojų tokio būdo nelaiko garbingu, bet jis pernelyg nesiskiria nuo medžioklės miške. Jo veislyne retai apsilanko medžiotojai. Situacijų būna įvairių: ne visuomet gali gauti geidžiamą trofėjų, o elnių sode gali būti beveik visiškai tikras, kad jį pavyks sumedžioti. Bet tik beveik, nes G. Vaitiekūno ūkis didelis: aptvarai padalyti į tris dalis, kiekviena jų gana didelė. 90 procentų teritorijos dengia miškas ir krūmynai su nedidelėmis pievelėmis. Žolynų per mažai, todėl danieliams reguliariai nešama šieno. Pasak G. Vaitiekūno, kad ir koks būtų požiūris į medžioklę aptvortoje teritorijoje, tai visai nėra taip lengva, kaip kai kurie įsivaizduoja. Kai kurie atvažiuoja dviem dienoms, bet taip ir išvažiuoja be trofėjaus. Kaimenėje išskirti vieną egzempliorių nelengva, dažnai kas nors trukdo šūviui. Be to, tokiaame dideliame veislyne danieliai elgiasi kaip laisvėje ir baidosi žmonių bei automobilių. Jų vis tiek reikia ieškoti, prie jų prisėlinti, pasirinkti tinkamą šūvio vietą ir momentą.

G. Vaitiekūnas sakė, kad medžiotojų interesus didinti danielių populiaciją yra labai didelis: „Kai kurie būreliai reguliariai perka šiuos gyvūnus ir paleidžia į laisvę savo medžioklės plotuose. Ypač aktyvūs šia prasme yra pietvakarių Lietuvos medžiotojai, kasmet pildantys danielių populiaciją. Laimė, Lietuvos klimatas ir gamta gerai tinka šios veislės gyvūnams veistis, ir danieliai pamažu užkariauja savo vietą Lietuvos medžiotojų gyvūnų sąrašė ir medžiotojų galvose.“

Šiuo klausimu sutaria ir medžiotojai. Vytautas Stepšys, medžiotojas iš Gelgaidiščio, savo būrelio plotuose irgi stebi ir medžioja danielius: „Kaimynų būrelis įsigijo ir paleido šių gyvūnų į laisvę, dabar juos rūpestingai saugo ir geriausius egzempliorius visuomet patausoja. Pagrindinė teigiama danielių savybė yra jų įprotis ilgus metus gyventi toje pačioje vietoje. Kai populiacija pasidaro per tanki, da-

Lenkija, danielių medžioklė gamtoje. Pabaiga

Vienas gyvūnas negali pakeisti kito. Šernų ir danielių etologija, medžioklės tradicijos ir būdai gerokai skiriasi. Šernai medžiojami varant, naudojant skalikus, o danielių medžioklė su laikomis ir kitais skalikais neįmanoma. Tai būtų neetiška ir neestetiška.

lis gyvūnų išsina, kad apsisotų kitur. Net nereikia jokios ypatingos institucijų paramos. Mūsų šalies sąlygos danieliams puikiai tinka, reikia tik rūpintis populiacija ir kontroliuoti medžioklę.“

Linus Pakamanis jau dešimt metų užsiima tauriųjų elnių ir danielių auginimu: „Jeigu ši sritis neturėtų ateities, tikrai pasirinkčiau kitą veiklos rūšį.“ Paklaustas, kiek vidutiniškai per metus elnių ir danielių parduodama, L. Pakamanis paskaičiavo, kad apimtys matuojamos šimtais, daugiausia eksportui. Jo ūkis užima daugiau nei 100 ha žemės. Artimiausiu metu planuojama statyti naują aptvarą 40 ha ploto miške. Šiuo metu veislyne yra 70 danielių, tauriųjų elnių kelis kartus daugiau. Veisiant akcentuojama kai-

menės trofėjų vertė. Įvairūs pradiniai gyvūnai buvo įvežti vieną kartą. Kelių kraujo linijų veisliniai elniai tapo šių tauriųjų elnių ir danielių kaimenių pagrindu. Be to, pasižvalgius veislyno svetainėje, kiekvieno medžiotojo širdis ima plakti sparčiau. Ten gyvena elnių iš geriausių įvairių šalių veislės linijų, įskaitant garsiuosius Naujosios Zelandijos tauriuosius elnius. L. Pakamanis pasakojo, kad esamo genofondo pakanka, jog nereikėtų svetimų kraujo linijų, tai net nepageidaujama. Ūkyje yra šešiolika sektorių, kurie leidžia manipuluoti tauriųjų elnių kaimene atliekant veisimo darbą ir šeriant. Danieliai

Paskutinis didelio patino patiekalas

▼ Tarp stambių šernų danielius netgi atrodo mažas

ūkyje irgi auginami kontroliuojant, o labiausiai pabrėžiama trofėjų kokybė, taip pat jie eksportuojami.

Žala ir valstybės požiūris

Buęs Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų departamento Miškininkystės skyriaus vedėjas, dabar Miškininkystės ir miškotvarkos skyriaus vedėjas Zbignevas Glazko sakė, kad elniniai Lietuvoje daro didžiulę žalą privatiems ir valstybiniais medelynams bei žemės ūkio kultūrinių augalų pasėliams. Saugoti šiuos plotus kainuoja labai brangiai: reikia statyti aptvarus, naudoti repelentus, atskirose vietose savininkai naudoja specialius apsauginius vamzdžius ir dėžes, dedamas ant jaunų medelių. Daugiausia elnių gyvena šiaurinėje šalies dalyje, nors ir kitur jų beveik vienodai dažnai pastebima. Pasak Z. Glazko, neįmanoma atskirti, kurią žalą padaro konkrečiai danieliai, todėl Aplinkos ministerija neturi specialaus požiūrio į šią invazinę rūšį. Medžioklės limitas nustatomas pagal gyvūnų skaičių laisvėje. Informacija apie danielių paplitimą ir skaičių gaunama iš medžiotojų. Šiuo metu, pagal jų teikiamą apskaitą, Lietuvoje laisvėje gyvena kiek daugiau nei 4000 danielių. Remiantis 2017 m. gegužės 11 d. aplinkos ministro įsakymu, šį sezoną buvo leista sumedžioti 589 danielius, iš jų 188 patinus ir 401 patelę arba jauniklį.

Neribojama, kokias rūšis renkasi elnių augintojai, o naujiems voljerams statyti nereikia daugybės leidimų ir suderinimų. Tam tikros taisyklės reglamentuoja elnių auginimo sritį, bet ūkio kūrimas yra derinamas su Gamtos apsaugos ir miškų departamento regioniniu skyriumi. Z. Glazko teigė, kad danielių auginimas yra nedidelė ūkio šaka, tad ministerijos biudžete jai remti neskirta finansavimo. Taip pat kažki ar pavyktų gauti Europos fondų paramą, nes ji skirta žemės ūkio gyvulių augintojams remti.

L. Pakamanis teigė, kad nėra nei valstybinių paramos programų, nei galimybių pritraukti fondų lėšų. Elnių augintojai ir medžiotojų būreliai savo lėšomis didina ir augina danielius, leidžia juos į laisvę, kad pajvairintų medžioklės galimybes, o valstybė vis tiek neatšaukia šios rūšies gyvūnų medžioklės licencijavimo. Galbūt tai yra populiacijos apsaugos priemonė. L. Pakamanis nurodė, kad medžiotojų būreliai, nusprendžiantys įsigyti ir savo plotuose paleisti danielių, patys paskui juos saugo ir rūpinasi jų saugumu, todėl galima drąsiai teigti, kad danielių populiacijos ir jų medžioklės ateitis yra pačių augintojų ir medžiotojų rankose. 🇷🇺